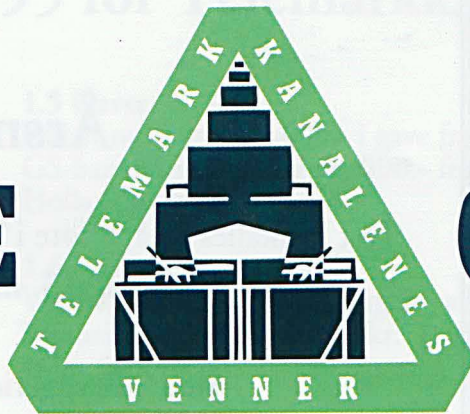

Årsberetning 1995 for Telemarkkanalenes Venner

SLUSE

MEDLEMSBLAD FOR
TELEMARKKANALENES VENNER

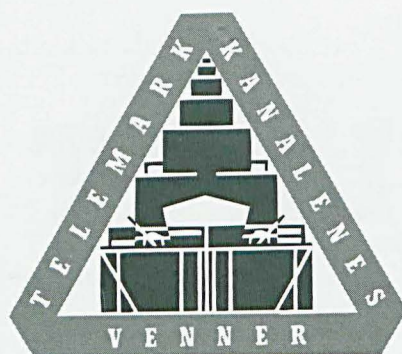

GLØTT

NR. 1 – 1996
12. ÅRGANG

**Ny lysbildeserie fra Telemarkkanalenes Venner
se sidene 8–9**

TELEMARKKANALENES VENNER

Hvem sitter i styret og komiteer?

STYRET	Telefon:
Vidar Edvardsen, formann 35 53 64 35
Brita, Lodberg Holm 35 94 54 81
Merete Moe 35 94 50 02
Torill Knapstad 35 94 56 45
Johannes Skarprud 35 05 35 73

VARAMENN	
Johan Rye-Holmboe 35 52 50 59
Borghild Stahl 35 07 72 10

KASSERER/SEKRETÆR	
Marie Bergsli 35 52 30 65

TEKNISK KOMITE,	
Tore Kvaale 35 94 22 10

I REDAKSJONEN	
Per Svein Bratsberg 35 52 31 57

Foreningens adresse:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

GS-banken bankgiro: 2610.22.15256

Postgiro: 0807 2100949

Forsidefoto:
Utsikt over Eidsfoss sluser med kraft-
stasjonen i bakgrunnen.
Fra den nye Lysbildeserien til
Telemarkkanalenes Venner.

1. side etter ide av Kjell Dahl.

Grafisk tilrettelegging: Genius Forlag, Skien.

Trykk: Oluf Rasmussen A/S, Skien.

Årsmøte

Det innkalles til årsmøte i Telemarkkanalenes Venner
onsdag 13. mars kl. 19.00.

Sted: «Bryggeriet Pizza», Skien
Inngang Blekebakkn

Dagsorden:

1. Valg av møteleder.
2. Årsmelding for 1995.
3. Regnskap for 1995.
4. Valg.
5. Arbeidsplan og budsjettforslag for 1996.
6. Kontingent.
7. Innkomne forslag.

Kanalprisen for 1995 vil bli utdelt på årsmøtet.

Program for årsmøtet:

Styret i Telemarkkanalenes Venner viser
foreningens nye Lysbildeserie.

Årsmelding 1995 for Telemarkkanalenes Venner

1. Styret

Styret har i 1995 vært sammensatt slik:

Formann: Vidar Edvardsen

Styremedlemmer:

Brita Lodberg Holm

Johannes Skarprud

Toril Knapstad

Merete Moe

Vararepresentanter:

Johan Rye-Holmboe

Borghild Stahl

Sekretær/kasserer:

Marie Bergsli

1.1 Teknisk komite

Ansvarlig i teknisk komite Tore Kvaale har møtt jevnlig i styremøtene. I tillegg til Tore Kvaale består teknisk komite av Eilef Straume og Helge Øverbø. Inntil videre vil det ikke skje noen forandring mht funksjonene til teknisk komite selv om arbeidet med Mudder'n er avsluttet fra komiteens side.

1.2 Redaksjonen for «Slusegløtt»

Per Svein Bratsberg møter fast i styremøtene. «Slusegløtt» er utkommet med 2 nummer i 1995.

1.3 Virksomheten i styret

Styret har hatt 7 møter siden forrige årsmøte. 3 av møtene har vært holdt i Skien i Reiselivets Hus i N. Hjellegate 18, 1 møte på Møllerløkken i Ulefoss, 1 møte på Skarprud i Kviteseid, 1 møte på Årnes brygge og 1 møte på Lanna i Ulefoss i forbindelse med styrets befaring til bakstehuset ved Eidsfoss sluse.

De viktigste sakene styret har arbeidet med i 1995 er omtalt under pkt. 3

1.4 Tilskudd

Fra Telemark fylkeskommune har vi fått kr. 4.000,- i drifts- og administrasjonstilskudd for 1995. Fylkeskommunen har ikke gjennomført intensjonen om å revidere opplegget for tildeling av midler til organisasjonene. Som en av de få foreningene som forholdt seg til opplegget fra fylkeskommunen kom vi til å tape på dette, idet vi bare fikk kr. 3.000,- i tilskudd for 1994.

1.5 Gaver

Det er mottatt kr. 5.000,- i gave fra GS-banken i Skien og kr. 500,- fra Holla Sperebank i Nome.

1.6 Frimerker

Verdien av restbeholdningen av Victoriamerker pålydende kr. 1,30 er kr. 595,40

1.7 Aksjer

1 stk. aksje i Skien-Telemarkens Dampskibsselskap, verdi kr. 0,-
1 stk. aksje i Turist-Trafikk Dalen A/S, verdi kr. 1.000,-

1.8 Andeler

5 andeler a kr. 200,- i Slepebåten Eriks Venner, bokført verdi kr. 0,-
1 andel a kr. 1.000,- i Telemarkreiser a.l., bokført verdi kr. 0,-
I begge selskapene/foreningene betaler vi en årlig medlemskontingent med kr. 100,- til Eriks Venner og kr. 750,- til Telemark Reiselivsråd (som medlem av Telemarkreiser).

2. MEDLEMMENE

Siste oversikt over medlemstallet viser:

Privatmedlemmer 364
Bedrifter/ organisasjoner/ kommuner 37
TOTALT 401

Styret har i 1995 gjennomført en vervekampanje innen egne rekker (hvert medlem av styret har navngitt ca. 20 personer som potensielle medlemmer).

Etter tilsendt adresseliste er vervebrev sent til 250 medlemsbedrifter i Skiens Handelstands- og Industrieforening.

Styret arbeider med å få laget et firmabevis som tegn på medlemskap i Telemarkkanalenes Venner som alle våre bedriftsmedlemmer skal få tilsendt.

2.1 Arrangementer for medlemmene

Det har vært gjennomført ett arrangement for medlemmene i 1995. Det var julearrangementet som ble avviklet torsdag 30. november på det nye spisestedet «Statsraaden» på

Ulefoss Hovedgaard. Medarrangører var Fortidsminneforeningen, Telemark Historielag og Telemark Museumslag. Det var fellestransport med buss fra Skien og lokalene ble fylt opp til siste stol, dvs. 65 personer.

Meny: Gløgg, pinnekjøtt, karamellpudding og kaffe.

På programmet var også kunstnerisk: Bellmantoner framført av Irene Andrém og Bjørn Damberg fra Bamble Viseklubb samt redegjørelse om stedet ved styret, Ulf Røvik-Larsen.

2.2 Medlemskontingent

Medlemskontingenten har i 1995 vært kr. 100,- for private medlemmer og kr. 500,- for bedrifter, organisasjoner og kommuner.

3. VIKTIGE STYRESAKER I 1995

3.1 Muddern

Det langvarige arbeidet med restaureringen av Muddern er nå helt avsluttet fra foreningens side, og fartøyet er formelt overtatt av Nome kommune. Kommunen har akseptert vilkårene for overdragelsen og fartøyet er forsikret. Kommunen har fått til et samarbeid med Kanalen og Vegsjefen om framtidig drift og vedlikehold. Base for Mudder'n er oppstrøms Lunde sluse.

Vi håper Mudder'n får gode dager i Nome, blir tatt godt vare på og blir aktivt brukt og demonstrert ved arrangementer i og utenfor kommunen.

3.2 Handlingsplan for Kanalen

Arbeidet med handlingsplanen ble avsluttet på sommeren -95 for referansegruppas vedkommende, der vi deltok, men går sin gang i fylkeskommunens irrganger. Arbeidet fra hovedkonsulenten (Asplan Viak) ga ikke det resultatet vi hadde forventet, men kan trolig være et underlag for evt. omorganisering av kanaladministrasjonen. Arbeidet må videreføres overfor kanalkommunene. I dette arbeidet er Brita Lodberg Holms bidrag om «Landskap, naturmiljø og byggeskikk» et viktig

dokument. Vår forening har bidratt med kr. 10.000,- som tilskudd til Britas arbeid. Dette er midler som vi har fått fra Haldor Viriks Legat. Fortsatt gjenstår kr. 15.000 av legatsmidlene som er øremerket handlingsplanen. Disse vil trolig bli benyttet til utarbeidelse av en estetisk veileder for kanalen.

3.3 Belysning på Hjellebrygga

Belysning av ekspedisjonsbygget på Hjellebrygga er fullført i 1995. Vi regner med at fylkeskommunen som eier av brygga og bygningene påtar seg ansvaret med framtidig vedlikehold av lysanlegget. Prosjektet kostet nære på kr. 20.000,-. Av dette har vi brukt kr. 5.000,- av Lollo og Ole Kikuts legat. Kanalavdelingen i Statens vegvesen har bidratt med kr. 5.000,-. Etter å ha lest en kungjøring i avisen søkte styret om kr. 10.000,- i støtte fra SKK 's miljøprismidler til dette eller andre belysningstiltak ved kanalen, men vi har ikke fått svar på søknaden.

3.3 Lysbildeserien

Lysbildeserien fra kanalen er ferdig og foreligger i 3 eksemplarer. Den inneholder 80 stk. slides og et teksthfte med kommentarer til hvert bilde. Brita Lodberg Holm har stått for arbeidet i samarbeid med styret og har fått kr. 5.000,- i honorar for dette.

Serien er til utlån for foreningens medlemmer og andre interesserte som vil se den eller vise den fram i egen regi. Kontakt i tilfelle sekretæren. Dersom noen ønsker at den skal framføres av en representant for foreningen, kan dette ordnes mot et honorar til vedkommende og en avgift til foreningens kasse.

3.4 Valebø brygge

Pakkbua på Valebø brygge er ferdig gjenreist i 1995 av Skien kommune etter tegninger og beskrivelse utført av formannen. Kostnadene er i hovedsak dekket fra tilskudd gitt av Fylkesmannen i Telemark, øremerket for Bergan og Valebø brygger i Skien kommune.

Styret arbeider for å markere gjenreisningen med anløp av «Victoria» ved åpningen av sommersesongen-96.

3.5 Bakstehus og bakerovn ved Eidsfoss sluse

Etter befaring 07.09.95 har styret besluttet å engasjere foreningen i gjenreisning av bakstehuset ved slusevokterboligen på Eidsfoss. Dette vil komme til fortregning for vårt engasjement med vippebru på stedet, som styret har hatt på arbeidsprogrammet i flere år. Formannen har utarbeidet tegninger og kostnadsoverslag for gjenreisningen (gjengitt i «Slusegløtt» nr. 2/95). Til støtte i tegningsarbeidet er tilsvarende bakerovner på Eie i Eidsbygda besikket.

Styret har sagt seg villig til å gå inn på et spleiselag med inntil kr. 25.000,- og saken er tatt opp med fylkeskommunen som eier. Fylkeskommunen har foreslått avsatt midler til prosjektet over budsjettet for år. Det ser derfor ut til å være mulig å få prosjektet utført i 1996.

4. DIVERSE SAKER

4.1 Befaring med Norges Internasjonale Pressesenter

På anmodning fra fylkeskommunen ved Frode Svendsen og Elisabeth Skjelbred som verter deltok formannen som guide ved besøk av Norges Internasjonale Pressesenter 24. april 1995. Turen gikk med buss fra Skien N til Ulefoss og videre med «Victoria» til Lunde med innlagt lunsj ombord. Turen var en skikkelig markedsføring av Kanalen overfor de 27 utenlands-korrespondentene og representantene fra utenriksdepartementet som var med.

4.2 Europa Nostra medaljen

Den største begivenheten i 1995 sett fra vårt ståsted var tildelingen av Europa Nostra medaljen for 1994 til Telemarkskanalen. Tildelingen er behørig omtalt i pressen og i «Slusegløtt» nr. 1/1995. Her skal bare kort redegjøres for programmet ved overrekkelsen lørdag 20. mai:

10.00 Frammøte på Hjellebrygga, orientering v/varaordfører Tom Rasmussen
10.30 Avreise til Ulefoss med veteranbusser
11.30 Avreise med «Victoria» fra Ulefoss, lunsj ombord
14.00 Vrangfoss: Overrekkelse av

medaljen. Kulturarrangement

16.00 Middag på Lille Ulefos
19.30 Avreise med veteranbusser til Skien

Europa Nostras representant ved overrekkelsen var Catharina Collet fra Danmark. Norvegia Nostra (Norges avdeling av Europa Nostra) var representert ved Thomas Willoch.

Telemarkkanalenes Venner var invitert av fylkeskommunen til å delta i arrangementet og den avsluttende middagen. Formannens tale ved middagen er gjengitt på annet sted i dette nummer av «Slusegløtt».

4.3 Befaring med URD-Rotary Porsgrunn

Formannen guidet Porsgrunn Rotarys kvinnegruppe på deres tur med «Henrik Ibsen» til Voldsfjorden 13. juni 1995. Honoraret for turen, kr. 400,- tilfaller foreningens kasse.

4.4 Befaring av fløtningsanlegg i Tokkevassdraget

Formannen sammen med Per Svein Bratsberg og Reidar Jenssen besøkte 28. mai 1995 gamle fløtningsanlegg i Tokkevassdraget med Rasmus Felland, Tokke og Hallvar Bringsvær, Vinje som guider. Anleggene ble fotografert for foreningens arkiv. Dagen ble avsluttet med middag for samtlige på Hotel Dalen.

4.5 Kanalprisen 1994

Kanalprisen for 1994 ble tildelt «Ajersida Velforening» for deres engasjement i lokalmiljøet ved kanalen. Jarle Fjeldstad og Ester Risdalen Tveito var tilstede på forrige årsmøte på Lille Ulefos og mottok prisen, som er på kr. 5.000,- samt diplom, på vegne av velforeningen.

4.6 Kanalprisen 1995

Kanalprisen for 1995 vil bli utdelt på årsmøtet 13. mars 1996.

RESULTATREGNSKAP FOR 1995

DRIFTSINNTEKTER

Medlemskontingenter	50.200,00
Salg av trykksaker	180,00
Administrasjonstilskudd	4.000,00
Gaver fra GS-banken	5.000,00
Gaver Holla Sparebank	500,00
Honorar	400,00
Renteinntekter	4.970,53

TOTALE DRIFTSINNTEKTER 65.250,53

DRIFTSUTGIFTER

«Slusegløtt»	19.120,50
Kanalprisen	5.000,00
Kontor/administrasjon	15.503,00
Styre-/medlemsmøte	3.971,50
Medlemskontingenter	950,00
Belysning Hjellebrygga	19.626,20
Handlingsplan	10.000,00
Lysbildeserie	7.134,90

TOTALE DRIFTSUTGIFTER 81.306,10

DRIFTSUNDERSKUDD 16.055,57²⁾

Balanse pr. 31.12.95

EIENDELER

Kasse	543,55
Postgiro	4.645,83
GS-banken 2610.22.15256	4.292,03
GS-banken 2610.50.28082	103.270,47
Frimerkebeholdning	595,40
Aksjer ¹⁾	1.000,00
Kundefordringer	1.800,00

SUM EIENDELER 116.147,28

GJELD OG EGENKAPITAL

Leverandørgjeld	9.450,00
Egenkapital pr. 31.12.94	122.752,65
Årets underskudd ¹⁾	16.055,57

SUM GJELD OG EGENKAPITAL 116.147,28

NOTER TIL REGNSKAPET

¹⁾ Aksjer: 1 stk aksje i Skien-Telemarkens Dampskipsaksjeselskap bokført verdi kr. 0,-. 1 stk. aksje i Turist-Trafikk Dalen a/s bokført verdi kr.1.000,-

Skien 31. desember 1995
25. januar 1996

²⁾ Gavemidler på kr. 35.000,00 som ble inntektsført i 93/94 er kun delvis utgiftsført i 1995, da prosjektene ikke er avsluttet. Det reelle driftsresultatet i 1995 er et overskudd på kr. 3.944,43. Kr. 15.000,00 av gavemidlene fra Haldor Viriks legat er fortsatt øremerket handlingsplan for kanalen.

Regnskapet revidert og funnet i orden.
Sigurd Bergsli.
Revisor.

Budsjettforslag for 1996

Inntekter

Overført fra 1993:	
Haldor Viriks lagat	15.000,-
Renteinntekter	4.000,-
Medlemskontingent	50.000,-
Adm.tilskudd	5.000,-
Gaver	3.000,-
Salg av trykksaker	500,-
Underskudd	24.000,-

101.500,-

Utgifter

Bakstehuset, Eidsfoss.....	25.000,-
Estetisk arbeidsplan	15.000,-
Slusegløtt.....	22.000,-
Kanalpris.....	5.000,-
Kontor/administrasjon	20.000,-
Bortsatt arbeid.....	5.000,-
Styremøter/medlemsmøter	5.000,-
Underskudd	4.500,-

101.500,-

VALGKOMITEEN'S FORSLAG

Formann og 2 styremedlemmer velges for 2 år og varamedlemmene velges for 1 år av gangen.

Følgende personer er på valg:

Valgkomitéens forslag:

Formann	Vidar Edvardsen	Formann	Gisle Kavli
styremedlem	Brita Lodberg Holm	styremedlem	Vidar Edvardsen
styremedlem	Johannes Skarprud	styremedlem	Johannes Skarprud

Varamedlem til styret	Johan Rye-Holmboe	Varamedlem til styret	Johan Rye-Holmboe
varamedlem til styret	Borghild Stahl	varamedlem til styret	Brita Lodberg Holm

Revisor:	Sigurd Bergsli	Revisor:	Sigurd Bergsli
----------	----------------	----------	----------------

Forslag til valgkomitéen

Finn Skaardal	Per Bjørn Solvang	Per Svein Bratsberg	
	Gisle Kavli	Per Bjørn Solvang	Finn Skaardal
		Valgkomitéen	

5. Arbeidsprogram 1996

5.1 Estetisk veileder for kanalen

5.4 Bakstehuset ved Eidsfoss

5.2 Arrangement for medlemmene

5.5 Vippebru v/Eidsfos overkanal

5.3 Markedsføre Lysbildeserien

5.6 Vervekampanje

Fortidsminneforeningen

Telemarkkanalenes Venner

Medlemstur med M/S «Telemarken» Tirsdag 18. juni 1996

Turen starter med buss fra Skien til Akkerhaugen brygge, der går vi ombord i M/S «Telemarken» for videre seilas til Notodden brygge. Kafeteriaen er åpen ombord i «Telemarken»

På Notodden besøker vi Telemark Fylkesgalleri, den tidligere sliperihallen på Tinfos Øvre, hvor vi får en omvisning av daglig leder Inger Løken.

Etter dette får vi en orientering om tømmerrenna som går fra Kloumansjøen og har utløp på Tinfos Øvre.

Etter omvisningen kjører bussen oss tilbake til Skien, hvor vi ankommer ca. kl. 22.45.

Husk at på denne tiden av året har vi lange lyse kvelder!

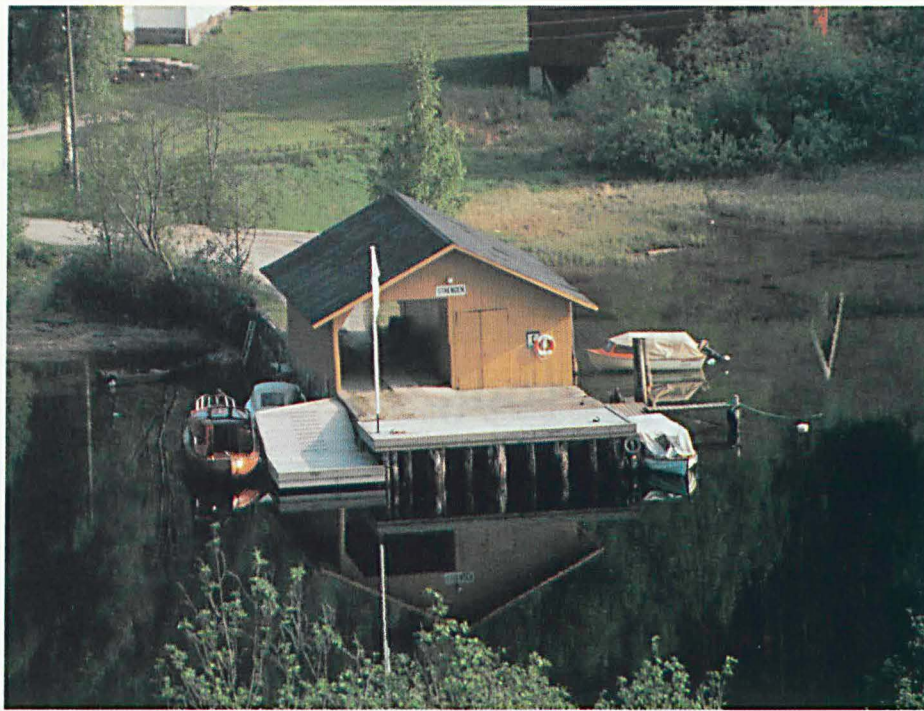
Pris pr. person kr. 120,- (Barn under 15 år kr. 60,-)

Det er selvfølgelig anledning til å stige på bussen underveis, bussen kjører denne ruten: Skien, Hjellebrygga, kl. 17.00 – Ulefoss sluse kl. 17.40 – Akkerhaugen brygge kl. 18.00.

Påmelding på tlf. 35 52 30 65 e. kl. 16.00 – husk å si i fra hvor du går på bussen.

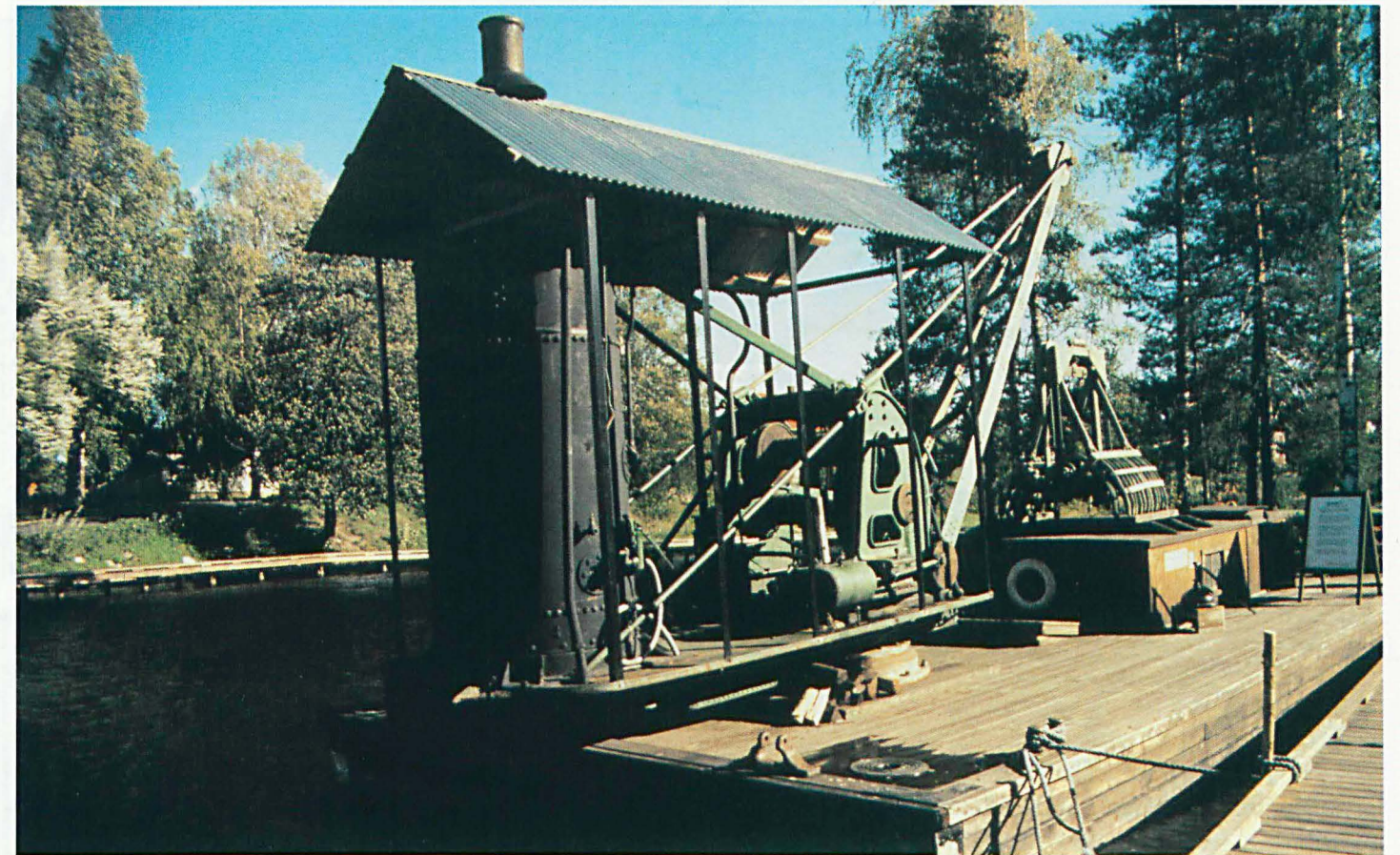
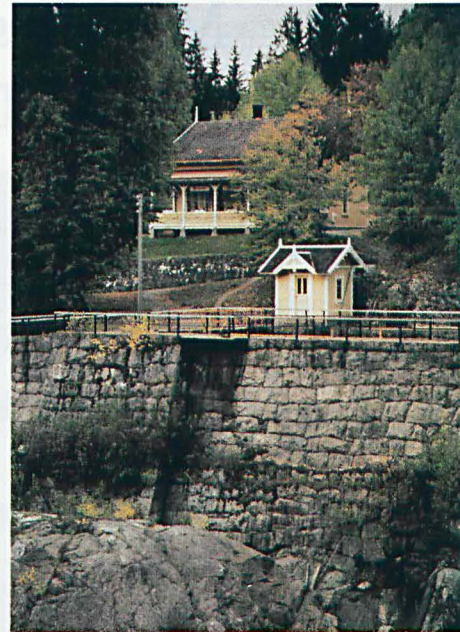
Påmelding senest onsdag 7. juni.

PS! Ta gjerne med venner og kjente!

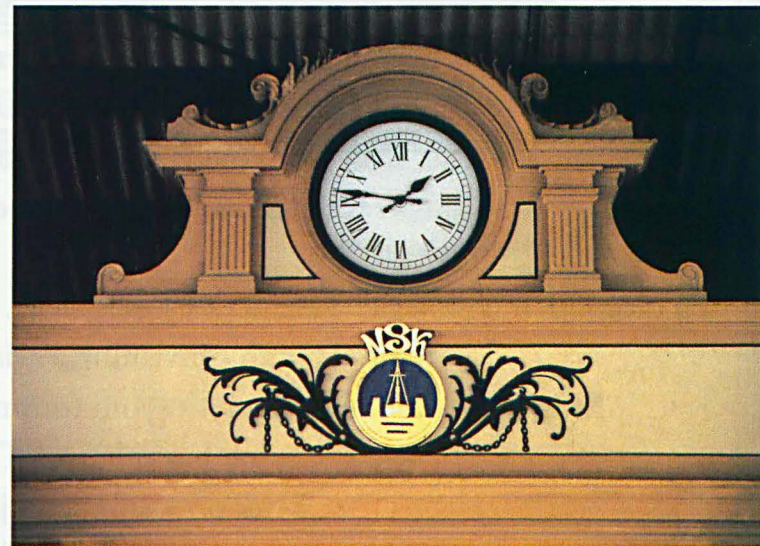

Fra Strengen brygge.

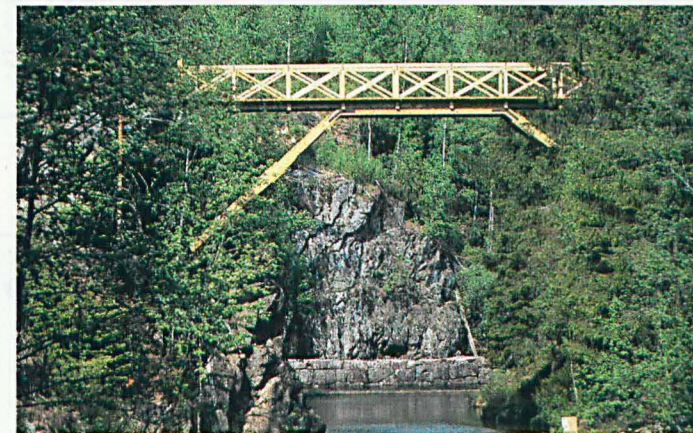
Fra Vrangfoss sluser.

Hotel Dalen,
bygget i 1894.

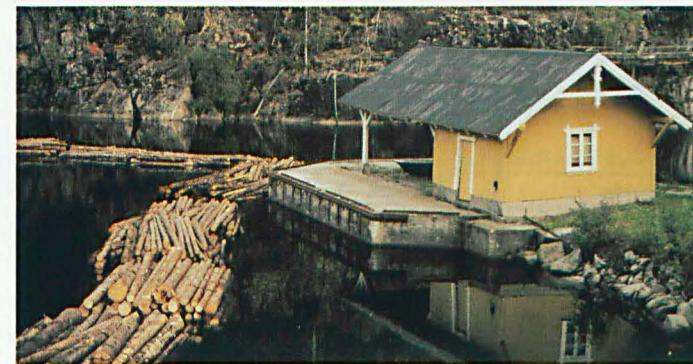

Ny klokke i gammel stil over ekspedisjonsbygget på Hjellebrygga, Skien.

Gangbrua mellom Eidsfoss og Vrangfoss, over Eiebekken.

En viktig oppgave for Telemarkkanalenes Venner har vært istandsetting av «Mudder'n».
«Mudder'n» er en gammel dampdrevet mudringsmaskin som mudret kanalløp og elveløp før i tiden.
Dampmaskinen ble opprinnelig brukt til å heise steinblokker på plass under byggingen av slusekamrene.
«Mudder'n» er nå overtatt av Nome kommune og ligger ved Lunde sluser.

Et typisk bryggehus her ved innløpet til Løveid sluser.

Fra Eidsfoss.

Den gamle nåledammen ved Kjeldal sluse er byttet ut med en gummidemning. Det gamle nålehuset hvor nålene ble oppbevart står fortsatt på nordsiden av kanalen.

LYSBILDEFOREDRA

Telemarkkanalenes Venner har stått for utarbeidelse av et lysbildeforedrag om Telemarkskanalen. Foredraget består av 80 lysbilder med tekst, dette er en lysbildeserie som tar for seg mange sider av det vakre vassdraget: Historiske bilder, detaljer, naturforhold, landskap og arkitekturen samt meget mer. Alle motivene er knyttet til kanalen og de viser kanalen i et stort perspektiv og peker på de mange kvalitetene man finner her. Formålet med lysbildeforedraget, for oss i venneforeningen, er å gjøre Telemarkskanalen enda bedre kjent. Vi håper det vil bli stor interesse for produktet vårt!

På dette oppslaget ser du et lite utvalg fra Lysbildeserien.

Foredraget er utarbeidet av Brita Lodberg-Holm i nært samarbeid med Telemarkkanalenes Venner.

LYSBILDEFOREDRAET LÅNES UT TIL ENKELTPERSONER, LAG OG FORENINGER.

Medlemmer av «Venneforeningen» kan også holde foredraget til en avtalt pris.

Henvendelse til Marie Bergsli, Telemarkreiser tlf.: 35 53 03 00 eller priv.: 35 52 30 65.

Inntekter fra hjulbåten «Statsraad Stang» de første årene

I Kanalkivet i Statsarkivet finnes en fortegnelse over hjulbåten "Statsraad Stangs" årlige inntekter av person- og godstransporten de første årene, fra 1852 til 1858. Og at skipet raskt ble mye benyttet skulle fremgå av denne oversikten.

Tor K. Gardåsen

Fortegnelse

over Dampskipet "Statsraad Stangs" årlige Indtægten af Person- og Godstransporten i Sjvvaaret fra 1852 til 1858 indtil holdende littige det første Aar med Skibet befandre. Indt. Ref. og Tønde God.

Aar	Indt. Ref.	Frugt og Tønde, aarlig		Godt i Tønde, Hestevogn og Tønde	Indt. Skog Gods, aarlig i Tønde	Gjennemsnitl. Hestevogn og Tønde		Frugt af famaset	
		Skibe	β			Skibe	β	Skibe	β
1852	14701.	2830.	86	13784 1/2.	404 3/4	945	111.	3784.	71.
1853	15934.	3343.	34	11952 3/4.	352 7/10	1389.	36.	4712.	70.
1854	22992.	4600.	75	8600.	15350 1/2.	1596.	81.	6197.	36.
1855	20826.	4086.	41.	11818 1/4.	16661 3/4.	1898.	80.	5985.	1.
1856	19945.	4472.	70.	8929 3/4.	2396 1/4.	2126.	32.	6598.	102.
1857	23010.	5031.	17.	10835.	2435 1/2.	2376.	119.	7378.	16.
1858	22010.	4762.	10.	11740.	2493 6/10.	2475.	11.	7207.	29.

Sondresens Hotel på Ulefoss

Båttrafikken på Norsjø endret trafikken og førte person- og varetransporten inn på nye veier. Skysstasjonen mellom Skien-Ulefoss, i Holla skiftet det mellom Namlaus og Tufte og Fen.

Dampskipet «Statsraad Stang» som i 1852 ble mottatt med hornmusikk, visstnok fra et tysk ensemble på reise i Telemark, samlet mye folk. Samtidige beretninger forteller at fedrelandssangen, den gang «Sønner af Norge» ble sunget innemellom hurraropene.

Ulefoss ble med ett utgangspunkt for videre trafikk fra båten opp mot Strengen der enda en hjuldamp «St. Olaf» lå klar til å føre folk og gods videre innover i fylket. Dampskipet var en del av den nye veien til Vest-Telemark. Først gikk ferden landeveien til Fjærekilen, derfra med båten til Ulefoss, så over på veien Ulefoss-Strengen bygd i 1847-52.

Dampskipsanløpet på Ulefoss skapte grunnlag for både forretnings- og gjestgivervirksomhet i tillegg til skysstasjon. Den som så mulighetene i å skaffe seg et levebrød på tjenester til trafikantene het Ole Petter Sondresen (1843-1915). Han var sønn av mølleren på Sagbruket, Sondre Hansen, eller Sondre møller som bygdefolk kalte ham.

Ole Petter Sondresen bodde i Solum som ung, men flyttet til Ulefoss hvor han i 1865 er ansatt som tjener hos verkseier S. D. Cappelen i Holden. Blant Ole Petters kvalifikasjoner var også det faktum at han hadde avtjent sin verneplikt ved det kongelige hoff og hadde således noe innsikt i hvordan større selskaper og andre sammenkomster skulle avvikles. Men han blir ikke lenge i tjenesten. Med sjefens samtykke, etablerer han seg i slutten av 1860-årene ved Ulefoss brygge og driver i første omgang handel. Senere overnattingssted og fra 1874 også skysstasjon. Han er faktisk den første som driver hotell ved den nye veien inn i Telemark. Ulefoss brygge ble et møte- og stasjon for folk. Til sine tider kunne det stå opp til 75 hester med karjoler, triller eller kjerrer klar til å føre folk videre.

Den hvite bygningen ved Ulefoss brygge hvor Ole Petter Sondresens drev forretning, hotell og skysstasjon fra slutten av 1870-årene. Før dette huset ble bygd, drev han sin virksomhet i huset til venstre.

re. For dem var Sondresens hotell stedet. Ser vi på bygningen som rommer to leiligheter i dag, er det ganske utrolig at dette kunne være hotell. Men kravene var ikke store og hotellet holdt en god standard etter tidens målestokk.

Skysstasjonen på Tufte var nedlagt i 1869. I 1884 overtok Ole Petter Sondresen skysstasjonen. Med stasjonen fulgte rett til å servere øl og vin. Han måtte holde en fast hest og to reservehester med vogner og sleder. Holla formannskap gir den nye skyssskafferen en god attest: «en udmærket, ærduelig og ordentlig Mand, og nu i besiddelse af de nødvendige Heste og Reserveheste.» Han driver skysstasjonen inntil 1888 da hoteleier Rasmus Hansen på Aaheim overtar. Forretningen og hotellet fortsetter som før.

I Ole Petter Sondresens tid gjennomgår båttrafikken en stor utvikling med mange propell-drevne fartøyer på Norsjø. Kanalen som ble tatt i bruk i 1892 endret situasjonen for skysstasjonene. Nå kunne folk og varer gå på skipskjøl like til Dalen. Omlastning og skyss fra brygga var ikke lenger nødvendig for de som skulle reise oppover mot Dalen. Men Ulefoss brygge var likevel i mange år framover et trafikk-

knutepunkt. Når kveldsbåten, gamle «Gvarv» stevnet inn mot Ulefoss brygge og Ole Petter Sondresens hvitmalte hotell var det alltid mye folk samlet. Det fortelles at spøkefuglen, skipper Jørgen Neset fra Helgen, en gang av en turist ble spurt hvor mange mennesker som bodde på Ulefoss. Han svarte kontant: Det vet jeg ikke - men de pleier alle sammen å stå på brygga når jeg kommer -

I 1915 dør Ole Petter Sondresen og ikke lenge etter forlater familien Ulefoss. Han var gift med Dorthé, datter av kjøpmann og skipper Hans Chrf. Hansen på Kjerringteigen på Gråten i Solum. Hun var søster til kona til Thor Edvard Gundersen, grunnleggeren av Th. E. Gundersen a/s i Skien. Han var i likhet med Ole Petter Sondresen også fra Ulefoss. En tredje søster ble gift med kjøpmann John Johnsen som bygde og drev forretning i den gården hvor Tvara Handlag senere fortsatte.

I 1924 oppretter Ole Petter Sondresen, sønn av O. P. Sondresen på Ulefoss, forretning i Skien.

Gerhard Hedlund

Attest fra kanalen!

At kanalen har hatt dyktige håndverkere kan vi se av de anlegg og bygninger som finnes langs den. Denne attesten gjelder en av håndverkerne som arbeidet med oppførelsen av slusevokterboligen på Tipp ved Løveid. Attesten er skrevet av kanalbestyrer Støren.

Tor K. Gardåsen

Andak - Norsjø- og Norsjø - Skienkanalen.
Driftsbestyreren.

SKIEN 25. februar 1916.

A t t e s t .

Tømmermand Herman Andreassen, Skotfosy, har i de sidste 2 aar arbejdet ved kanalen. Han har udført tømmermandsarbejde av forskjellig slags, deriblandt bygning paa kontrakt av den nye slusevokterbolig ved Løveid. Han har vist sig at være en særdeles dygtig, paa-litelig, ordentlig og ærduelig mand, der har udført sit arbejde paa en særdeles tilfredsstillende maate, saa jeg kan anbefale ham paa det bedste.

H. Støren

Omorganisering i Vegvesenet/ Kanalen.

Telemarkskanalen har i de senere årene vært gjennom en betydelig omorganisering. Ved overdragelsen av eiersvaret fra staten v/Olje- og energidepartementet til Telemark Fylkeskommune i 1990, ble det tekniske driftsansvaret for kanalen lagt til Statens Vegvesen i Telemark. Fylkeskommunen har som eier av kanalen ansatt en egen kanalkoordinator for å ivareta sekretariatsfunksjonen for kanalstyret, men med hovedområde å arbeide med utvikling av kanalen som turistprodukt i samarbeid med kommuner, næringslivet og interesseorganisasjoner.

De to på det "gamle" kanalkontoret ble overført til Statens Vegvesen i Telemark, og sitter idag på Vegkontoret og er tilknyttet til Trafikkavdelingen - seksjon for areal og vegforvaltning.

Som de fleste antakeligvis kjenner til, har Statens Vegvesen på landsbasis nylig vært gjennom en omfattende omorganisering. Dette har også fått konsekvenser for den del av Telemarkskanalen som virksomhet som er knyttet til Statens Vegvesen.

Fra 1/1-96 er alle uteansatte direkte underlagt produksjonsavdelingen - produksjonsområde 2 - dvs. det område som blir ledet fra Gvarv vegstasjon. Det er nå ansatt en egen oppsynsmann som bl.a. har Telemarkskanalen som sitt arbeidsområde - dvs. at han har ansvaret for den daglige drift og vedlikehold av Kanalen. For de to som er igjen på det "gamle" kanalkontoret - blir det dermed færre arbeidsoppgaver for Kanalen men desto mer for Statens Vegvesen (rene oppgaver i forbindelse med vegvedlikehold osv.).

Tømmerslusing vinteren 1995/96.

Det skulle vise seg at vinteren 1995/96 ble en av de travleste perioder for tømmerslusing. På grunn av mindre import fra utlandet, har Union stort behov for norsk virke, og det har vært sterk etterspørsel etter norsk tømmer. Til tross for til dels sprekulde i desember 1995 og januar 1996, har

fløtningen pågått for fullt vekselvis i Skien og Løveid - tidvis også på begge steder samtidig. Isen skaper endel problemer, men til nå (5/2-96) har fløtningen kunnet skje uten for store hindringer. Det ser ut til at den gledelige utvikling mht. økt aktivitet med tømmerfløtning også vil fortsette utover i 1996.

Markedsaktiviteter i 1996.

Høsten 1996 gikk det fra Telemarkreiser/Telemarkskanalen ut skriv til mer enn 200 båtforeninger i det nære øst/sørlandsområdet med tilbud om visning av lysbilder/video om Telemarkskanalen. Slike besøk har blitt gjennomført i Sandefjord og Kragerø, og flere følger utover våren.

Telemarkskanalen var sammen med Nome kommune også i år representert på Telemarksstanden på Reiselivsmessen på Sjølyst. Interessen for Kanalen var stor - slik den alltid er på slike messer. Selve prikken over i-en ved denne messedeltakelsen var at Telemarksstanden ble kåret til beste stand!

Båtmessen i Gøteborg skal vi ikke være representert på i 1996. Båtmessen "Sjøen for alle" i Oslo gjennomføres i tiden 15/3-24/3-96. Der skal Kanalen som tidligere ha stand - som i fjor sammen med Kragerø og Bamble kommuner. "Sjøen for alle" er den viktigste messen mht. markedsføring av fritidsbåter.

Vedlikehold m.v.

Det største vedlikeholdsprosjektet som forestår nå er utskifting av nedre portpar ved Kjeldal sluse.

Klargjøring og tilpasning av portstokkene er i full gang ved Kanalens sag på Vrangfoss. Selve utskiftingen av portene vil skje i løpet av mars 1996.

Tillatelse for nedsatt vannføring/lavere vannstand mellom Kjeldal og Lunde er innhentet, slik at arbeidet kan utføres uten assistanse fra dykkere.

Lys igjen i gamle fyrlykter i Norsjø?

Det er kommet et utspill fra Ulefoss

Båtforening om et samarbeid med Telemarkskanalen med sikte på at det i turistsesongen skal være lys i de gamle fyrlyktene i Norsjø. De aktuelle fyrlyktene er:

- Firingsodden fyrlykt
- Galten fyrlykt
- Ottersnes fyrlykt
- Ny fyrlykt på øya Torva ved innseilingen til Ulefoss.

Hvorvidt dette kan gjennomføres innen førstkomende sesong er ikke helt avklart, men det ville være en ytterligere forbedring av kanalproduktet dersom de gamle fyrlyktene blir istandsatt og settes i funksjon.

Søknad om planleggingsmidler til restaurering/bevaring av parkområdet ved Vrangfoss.

I forbindelse med utbyggingen av Vrangfoss Kraftverk på begynnelsen av 60-årene - og i tiden etter - ble parkområdet drastisk endret. De fleste vil mene i negativ retning. Et resultat av endringene den gang, var at det ble anlagt en ny "hovedveg" fra nåværende parkeringsplass gjennom parken og opp til Slusemesterboligen og til et privat boligfelt like ved. Denne veggen er idag et klart minus for parken. Veggen medfører støv, støy og ulemper fra biltrafikken samt at veggen har tatt mye areal av det opprinnelige parkområdet. Det siste har bl.a. den konsekvens at man ved større arrangementer i Vrangfoss er henvist til å benytte den asfalterte parkeringsplassen som arrangementsted.

Parken er idag generelt svært nedslitt, både trær og plener er i ferd med å bli ødelagt. For å få oppgradert/restaurert parkområdet - og for å få området funksjonelt - er det foreslått at det lages en plan hvor det bl.a. utarbeides forslag for arealmessig omdisponering av parkområdet, kostnadsanslag og forslag til finansiering. En slik plan er kostnadsregnet til kr 120.000, og det er søkt om midler til planen fra Fylkesmannens miljøvernabdeling. Videre vil andre naturlige partnere i finansieringen være Telemark Fylkeskommune og Nome kommune.

Europa Nostra Prisen 1994

Tale holdt på vegne av Telemarkkanalenes Venner ved middagen på «Lille Ulefos Gjestegaard», 20 mai 1995

Kjære venner av Telemarkskanalen:

Idag må det være lov å bruke litt større bokstaver enn til vanlig.

Dette er en gledens dag for Telemarkskanalen og de krefter som har kjempet fram bevaringen av dette unike kulturminne. Hvem kunne forestille seg denne dagen da kampen foregikk på slutten av 70-årene og begynnelsen av 80-årene da nedleggingsspøkelset huserte på det værste?

For de av oss som følte gufset fra spøkelset og så forfallet på nært hold den gangen, sitter ett minne fastspikret: maktesløsheten.

Som illustrasjon på den tålmodighet som måtte utvises kan jeg fortelle at det tok mer enn 2 år å få den formelle godkjenning fra statens side slik at vår forening kunne gå igang med rehabiliteringen av Banegården på Løveid - og dette var etter en lang prosess med kanalstyret i forkant. Og senere fulgte selve byggesaken med alle dens viderverdigheter, og som jeg ikke skal trette dere med.

Her og nå skal det rettes en takk til de positive krefter som har arbeidet for å sikre kanalen som kulturminne. De enkelte kanalkommunenes egen innsats er allerede nevnt av mange, og uten deres interesse ville saken vært håpløs, men mange av dem kom lovlig seint med.

Fylkeskommunens administrasjon med tidligere fylkesrådmann Olav Haukvik spilte en viktig rolle i arbeidet. Utrettelig har også Åse Straume arbeidet, både som sekretær for kanalstyret og som spesialrådgiver og utreder av utallige spørsmål som har dukket opp i årenes løp. Nevnes må også tidligere vegsjef Sigurd Glærum som formann i kanalstyret.

Men den som framfor noen annen representerte smidigheten og samarbeidet på tvers av alle administrative hindre var Ingvar Kinserdal, tidligere kontorsjef og fylkesmann i Telemark.

Utallige samtaler til beste for kanalen har vært ført med Kinserdal, og som regel fant han en løsning.

Etter at fylkeskommunen overtok anleggene fra staten gjorde vegsjef Kjell Bjørvig en stor innsats for kanalens 100-årsjubileum i 1992. Sporene etter hans innsats kan avleses i den gjenoppbygde gangbrua over Eie-bekken på Vrangfoss og restaureringen av kanalvegen ovenfor Hogga sluse.

I vår nærmeste krets i Telemarkkanalenes Venner må jeg fremheve det arbeid som er utført av Reidar Jenssen, Per Svein Bratsberg, Finn Skaardal og Tore Kvaale. Utallige frivillige arbeidstimer har disse nedlagt sammen med sine dugnadsfolk i forskjellige prosjekter til beste for kanalen.

Fylkeskommunens overtakelse som eier av kanalen har etter min oppfatning vært til det positive. Ikke minst blir kommunikasjonen mellom de forskjellige interessene i kanalen betydelig bedre ivaretatt nå enn det staten tidligere kunne eller ville. De ansatte i driften av kanalen er kanskje ikke enige med meg i dette, i og med at staten har vært en sikker arbeidsgiver i generasjoner, men over tid vil jeg tro at også disse vil finne seg til rette i den nye organisasjonen. Men endringen av arbeidsoppgaver og omstilling fra industri- og næringskanal til turistkanal kan umulig foregå smertefritt. At jeg står her idag som representant for Telemarkkanalenes Venner betyr vel at også vårt arbeid for kanalen blir verdsett. Dette er selvfølgelig også et resultat av bedre kommunikasjon.

Vår forening er antakelig i ferd med å bli stuerein i selskapet, vi som i sin tid av kanaladministrasjonen ble kalt for Telemarkkanalenes Uvenner - og det var ikke på spøk.

Mye arbeid gjenstår med å videreutvikle og pleie Telemarkskanalen i tiden som kommer. Dette gjelder både

forbedring av organisasjonsmodell, finansieringsmåter og ikke minst helhetlige arealplaner og rammer for fremtidig bruk. I dette arbeidet ønsker vår forening å være samarbeidspartner og pådriver, men vi vil fortsette vår rolle som vaktbikkjer - så og si fylkeskommunens dårlig samvittighet til beste for kanalen.

På vegne av Telemarkkanalenes Venner vil også jeg takke representantene for Europa Nostra, Catharina Collet og Thomas Willoc for at Europa Nostras medalje for 1994 er tildelt Telemarkskanalen. Vi anser dette for å være en prestisjetung pris. Hvilken betydning den vil få for kanalen i økt oppmerksomhet og besøk av interesserte kan bare fremtiden vise. Personlig tror jeg det vil bli merkbart. Men vel så viktig som besøkstill og omsetning er signaleffekten til staten, fylkeskommunen og kommunene og til den enkelte innbyggers stolthet og eierfølelse til dette unike kulturminne.

Som synlig bevis for vår forenings takknemlighet, og for Europas Nostras arkiv, gir jeg dere vårt siste eksemplar av registreringsrapporten som beskriver situasjonen i 1982. Det er den eneste fullstendige beskrivelsen av anleggene fra Skien til Dalen og til Notodden som er laget.

Hvordan situasjonen er nå - i 1995 - har dere ved selvsyn observert et lite utsnitt av idag.

For Telemarkkanalenes Venner
Vidar Edvardsen
formann

Telemarkkanalenes Venner har dette til salgs

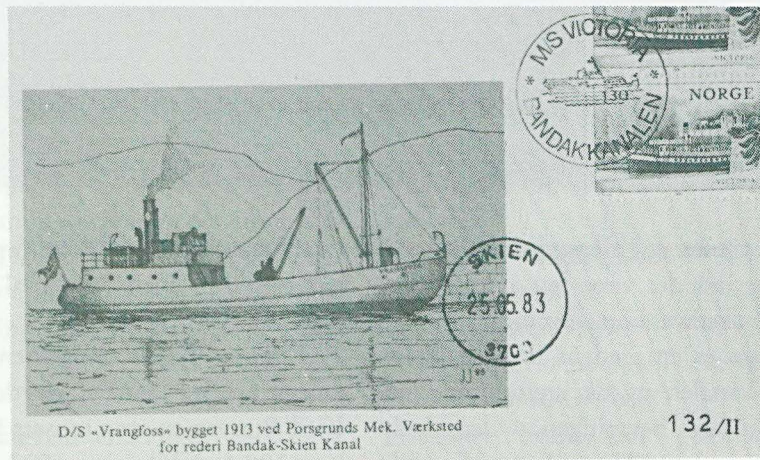
Konvoluttserie

utgitt av TKV i 1983 i en serie med 3 forskjellige konvolutter med båtmotiver:

D/S «Erik», D/S «Dyre Vaa»,
D/S «Vrangfoss», alle nummerert fra 1-600.

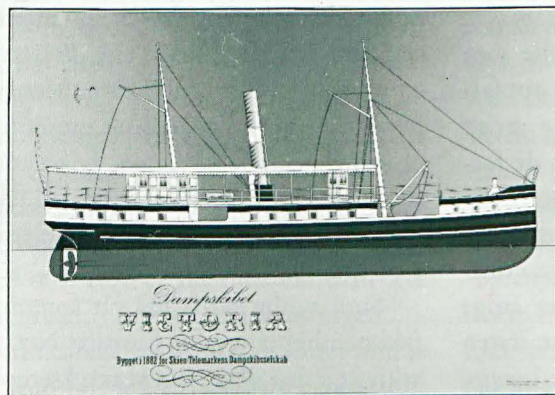
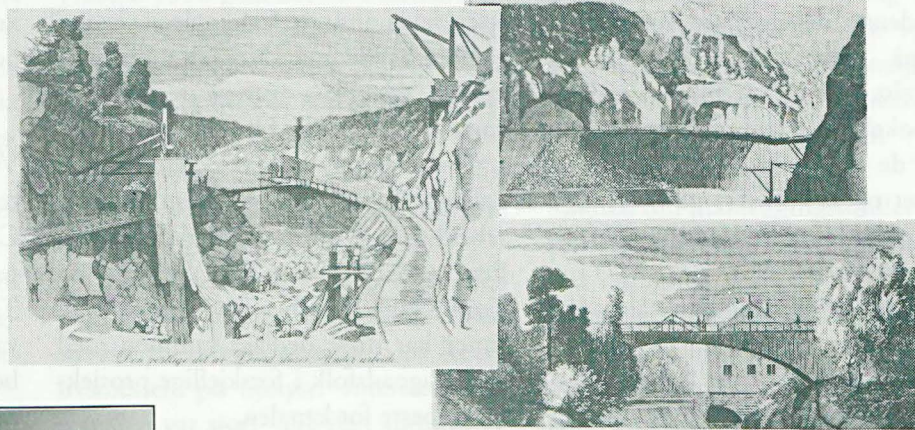
Konvoluttene er frankert med 2 stk. «Victoria»-merker, kr. 1,30, Norsk Katalog, nr. 890, grønn.

Pris kr. 50,- pr. serie.

Postkort

4 motiver fra kanalen.
4 kort 29 x 21 cm kr. 30,-
4 kort 15 x 10,5 cm kr. 15,-

Silketrykk

av D/S «Victoria»
og D/S «Henrik Ibsen»
format: 48 x 68

Pris pr. stk. kr. 100,-

Undertegnede ønsker å bestille:

..... antall Konvoluttserie à kr. 50,- kr.
..... antall kort 29 x 21 cm à kr. 30,- kr.
..... antall kort 15 x 10,5 cm à kr. 15,- kr.
..... antall silketrykk «Victoria» à kr. 100,- kr.
..... antall silketrykk «Henrik Ibsen» à kr. 100,- kr.

Navn

Adr.

Postnr./sted

Kupongen sendes: TKV
Postboks 372
3701 SKIEN

Underskrift

Ønsker du å ringe inn bestillingen, ring 35 53 03 00. Etter kl. 17.00 35 52 30 65

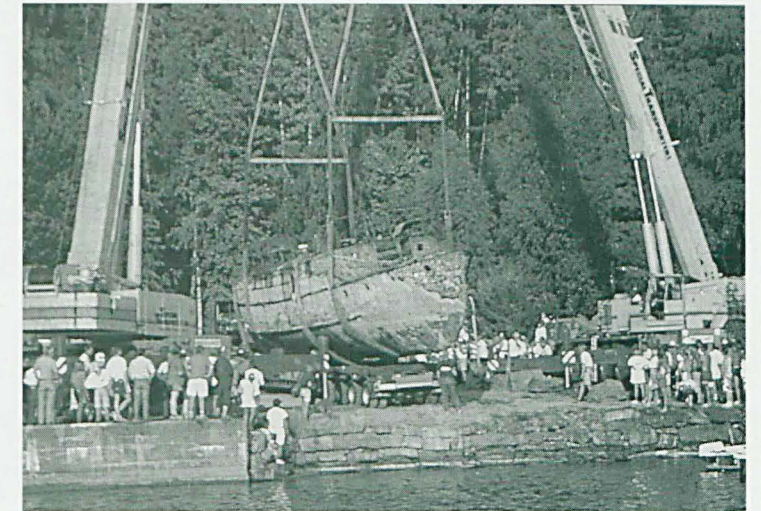
Dampbåt i Telemarkskanalen?

I oktober -95 dro 8 personer fra Skiensdistriktet til Fryksdalen i Sverige for å se på dampbåten «Freja» som er under restaurering etter 98 år på bunnen av innsjøen Fryken.

Intensjonen med turen var å se hvordan man restaurerer en gammel båt, klinking av skroget og ikke minst hvordan man har greid finansieringen.

De som dro avgårde var: Åmund Beier, museumsbestyrer av Porsgrunn By- og Sjøfartsmuseum, Johan Rye-Holmboe, skipper på «Victoria», Ole og Rolf Mathisen og Gunnar Hansen fra Knardalstrand Slip og Verft AS, Kåre Noreng, pensjonist, tidligere ansatt i skipskontrollen, Anne Elisabeth Langeland og Helge Øverbø, skipselektriker og eier av slepebåten «Ørnen».

Kanskje lar det seg gjøre å få et lignende prosjekt rundt D/S «Løveid» som ligger på Frierfjordens bunn.

Den 23. juli 1896 forliste «Freja», 23. juli 1994 fikk man opp «Freja» og 23. juli 1996 skal «Freja» igjen sjøsettes på innsjøen Fryken.

Bakstehuset ved Eidsfoss sluse

Det er bevegelse i saken om Bakstehuset ved Eidsfos sluser om dagen gjennom fylkeskommunen. (Se omtale i «Slusegløtt» nr. 2/95 s. 12).

Det gamle bakstehuset og bakerovnen ved Eidsfoss sluse står til nedfalls. Mange er opptatt av at det må bli gjort noe med saken, ikke minst innbyggerne i Eidsbygda. Telemarkkanalenes Venner tar nå et initiativ.

Bakstehuset er den siste gjenstående bygningen fra gårdsanlegget som sto på stedet da kanalen overtok eieendommen. I 1890-årene bygget kanalen ny slusevokterbolig og uthus som ble plassert inne på tunet. Det gamle våningshuset på gården er borte. Det samme gjelder låve og fjøs som lå i bakkeskråningen på oppsiden. Grunnmu- rene etter denne kan ennå ses.

B

Returadr.:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Bli kanalvenn!

Meld deg inn i Telemarkkanalenes Venner

I 1892 var ikke Bandak-kanalen den turistattraksjonen, slik vi kjenner den i dag. Dengang var det et særdeles dristig byggverk av stor ingeniørkunst, og den dag i dag befester Telemark-kanalene seg som en unik ferdselåre her i landet. Også internasjonalt sett er kanalens monumentale anlegg en levende representant for industrialismens begynnelse i Norge.

At sluseanleggene innover Telemarksbygdene ble vellykket, vitner den store aktiviteten som

ble etter århundreskiftet. Etterhvert som veiene ble bedre, mistet båttrafikken på Telemarkkanalene en stor del av sin betydning.

Så kom Turistene. Cirka 40.000 har gjestet kanalbåtene årlig fra midten av 80-tallet og fram til i dag. Det er vel ingen som vet hvor mange som avlegger de mange severdigheter langs den over 100 kilometer lange kanalstrekningen et besøk. At betydningen for de enkelte lokalsamfunn er store, er derimot hevet over tvil.

Telemark-kanalenes Venner er en organisasjon som på fritt og upolitisk grunnlag arbeider for fortsatt drift av Telemark-kanalene, for vern av minnesmerker, natur- og kulturverdier som ligger til vassdraget og er knyttet til driften av kanalene. Telemark-kanalenes Venner ønsker å stimulere til økt bruk av kanalene og vassdraget som ledd i både næringsvirksomhet og ferie/rekreasjonssammenheng.

Medlemskap i Telemarkkanalenes Venner, koster for privatpersoner kr. 100,- pr. år, firmamedlemskap kr. 500,- pr. år.

Klipp ut og send kupongen til: Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Navn

Navn

Adr.

Adr.

Postnr./sted

Postnr./sted